

A photograph of a nuclear power plant with several large, cylindrical cooling towers. The towers are arranged in a row, with the largest one on the right. The plant is situated on a body of water, and a small boat is visible in the foreground. The sky is blue with some clouds. The text is overlaid on the bottom half of the image.

Activiteitenverslag Campaigner Doel en Tihange

Beste crowdfunder,

Voor u ligt het verslag van de activiteiten die de campaigner van WISE het afgelopen jaar heeft uitgevoerd. Na een lange zoektocht kon onze campaigner in april beginnen. Het is lastig om grote conclusies te trekken binnen een half jaar, maar sinds de aanstelling van de campaigner zien we de oppositie tegen de scheurtjesreactoren verstevigd. Er zijn nieuwe samenwerkingsverbanden in oprichting. We zien hernieuwde interesse in de scheurtjesreactoren binnen het Belgisch politiek landschap en sterke gecontinueerde aandacht in de Tweede Kamer.

Bij de aanstelling van de campaigner heeft WISE zich de volgende doelen gesteld voor de tweejarige campagne:

- Er komt een brede coalitie van raadsleden, wethouders en burgemeesters uit Nederland en België die zich samen inzetten voor snelle sluiting van de centrales.
- Er zullen meer jongeren betrokken zijn bij de strijd tegen de centrales
- Er worden trainingen georganiseerd om het burgerverzet te versterken
- WISE zal een informerende, faciliterende en activerende rol spelen en het geluid van alle activiteiten bundelen in krachtige landelijke en internationale acties en lobby.

We zijn blij u te kunnen laten weten dat deze doelen effectief zijn en steeds haalbaarder blijken. Het komende jaar zullen we ons hier verder op richten en het hoofddoel: het sluiten van de scheurtjesreactoren vóór 2020 proberen te bewerkstelligen. De campagne komt steeds meer op stoom en we gaan ons nu volop richten op de Belgische federale verkiezingen. Dit kan absoluut niet zonder uw financiële steun, en daar willen wij u nogmaals hartelijk voor bedanken.

Met vriendelijke groet,

Peer de Rijk en Kim van Sparrentak

Informatie en actualiteit

Informatie

Het verstrekken van goede informatie is cruciaal om het onderwerp op de agenda te houden. De campaigner heeft dat op veel verschillende manieren gedaan. Een gedegen uitleg van de problemen op de website van WISE is de eerste stap hierin geweest. Naast een algemene uitleg over Doel3 en Tihange2 vind je hier een overzicht van de experts die het besluit om de scheurtjesreactoren open te houden bekritisieren. Ook vind je er tips om campagne te voeren. Een onderdeel van de website is specifiek ingericht voor lokale bestuurders en politici en wat zij kunnen doen.

De campaigner stuurt elke maand een nieuwsbrief met de laatste informatie over de scheurtjesreactoren en de komende activiteiten.

Op sociale media is de campaigner actief in het verspreiden van informatie, zowel via de WISE als haar persoonlijke accounts. Elke week delen we bijvoorbeeld een weetje over de scheurtjesreactoren, om deze in de newsfeeds van onze volgers te houden.

Een informatiebrochure en een spreekbeurtpakket zijn momenteel in de maak.

Wist je dat?

Tihange ligt in het vijfde meest dichtbevolkte gebied van alle Europese centrales met bijna 6 miljoen bewoners in een straal van 70 km.

Doel en Tihange
Dinsdag

wise

Actualiteit

De informatie over de scheurtjesreactoren en de situatie in België is niet statisch. De kerncentrales en de scheurtjesreactoren zijn vaak in het nieuws in België. De campaigner ziet het als taak om deze informatie ook in Nederland te verspreiden. Hiervoor worden de voor WISE beschikbare kanalen gebruikt, zoals de website, sociale media en de nieuwsbrief (13.000 ontvangers). Daarnaast proberen we uiteraard ook in de (print)media te komen door het schrijven van persberichten en opiniestukken.

Een greep van de activiteiten

Tegengas geven

In de zomer van 2018 kwam een pro-nucleaire activist een training geven in Amsterdam. Het doel van de training was om andere activisten klaar te stomen voor een campagne om de oude kernreactoren in Europa langer open te houden. Eén van de prioriteiten binnen deze campagne zouden de Belgische kernreactoren zijn. Hierop heeft onze campaigner een ludieke actie georganiseerd bij het evenement en aandacht gevraagd voor de problemen met de scheurtjesreactoren in België. Daarnaast hebben we online campagne gevoerd, waarbij we onder andere een video hebben ontwikkeld.

De Nederlandse regering adviseren

Eind september blijkt dat België met een probleem zit. Door betonproblemen – die hevig genoeg zijn om een INES-1*¹ inschaling te krijgen – moeten meerder kernreactoren (langer) stilliggen. Doordat België enorm afhankelijk is van hun oude kernreactoren, bestaat de kans dat er niet genoeg stroom zal zijn in de winter. De Belgische federale regering vraagt de Nederlandse regering om hulp om de crisis op te lossen, bijvoorbeeld door onze kolencentrales harder te laten draaien of noodaggregaten te lenen. Redenen genoeg om als WISE onze Nederlandse regering op te roepen voor structurele hulp te zorgen. Met paniekvoetbal zo veel mogelijk vieze noodstroom genereren zet geen zoden aan de dijk, dus riep WISE de Nederlandse regering op om een noodfonds in te stellen. Uit dit fonds kunnen Belgische gemeentes geld lenen om te investeren in energiebesparing. Zo zal er uiteindelijk minder energie nodig zijn, wat de noodzaak om de scheurtjesreactoren open te houden verkleind.

BN DeStem Regio Algemeen Sport Video Koken & Eten
Bergen op Zoom Breda Etten-Leur Moerdijk Oosterhout Roosendaal Brabant Zeeland Thole

▲ Het kerncentrale park in Doel. © Frank Balkenende

Wise: noodfonds van 100 miljoen tegen stroomuitval in België

Nederland moet een noodfonds van 100 miljoen euro instellen om te voorkomen dat delen van België deze winter zonder stroom komen te zitten. Met geld uit het fonds zouden Belgische gemeenten razendsnel duurzame energie-projecten kunnen opzetten. Anti-kernenergie-organisatie Wise Nederland komt met dit voorstel als reactie op de voorziene stroomuitval in België.

Frank Balkenende 27-09-18, 16:33

Daarnaast zoekt de campaigner ook zelf haakjes om de problemen op de agenda te krijgen, zoals toen scheurtjesreactor Tihange2 in revisie ging. Toen werd een opiniestuk geschreven voor dagblad de Limburger. En met succes, het werd geplaatst.

¹ INES staat voor International Nuclear and Radiological Event Scale. Op deze schaal, die van 1 tot 7 loopt, worden problemen en ongelukken in nucleaire voorzieningen ingeschaald. INES-1 staat voor een onregelmatigheid.

Opinie: Iets rustiger slapen tot 31 oktober

Gepubliceerd in de Limburger op 24 augustus

Sinds zaterdag 18 augustus is de kernreactor Tihange2 dicht voor revisie. Een grote groep bezorgde burgers in België, Nederland en Duitsland zal daardoor tijdelijk opgelucht adem kunnen halen. Tihange2 is namelijk één van de twee Belgische scheurtjesreactoren. Een oude kernreactor met scheurtjes in het reactorvat. Klinkt niet veilig? Vinden experts ook niet.

Hoe zat het ook alweer? In 2012 worden haarscheurtjes ontdekt in het reactorvat van twee van de zeven kernreactoren in België. Het reactorvat is waar de kernsplijting in een kerncentrale plaatsvindt en een essentiële barrière om straling binnen een kerncentrale te houden. Naar aanleiding van de ontdekking van deze scheurtjes werden de reactoren een jaar stilgelegd en onderzocht. Een jaar lang werd onderzoek gedaan naar de oorzaak van de scheurtjes en of ze groter kunnen worden.

De conclusie van de onderzoeken stelt dat het waarschijnlijk om haarscheurtjes (ook wel waterstofvlokken genoemd) gaat, welke er van het begin af aan in hebben gezeten. Dit kan gebeuren als waterstofatomen zich ophopen tijdens de productie van het metaal. Echter, als deze scheurtjes er vanaf het begin hadden gezeten had dit reactorvat volgens de veiligheidsstandaarden nooit in gebruik genomen mogen worden. En uit de paar documenten die nog te vinden zijn uit de tijd van de bouw van de kernreactor blijkt dat de reactorvaten goedgekeurd waren. Twee feiten die elkaar tegenspreken, iets dat je liever niet hoort over een kernreactor, waarvan we allemaal weten wat de heftige gevolgen kunnen zijn als er iets misgaat.

Het is algemeen bekend dat metaal uitzet en krimpt bij grote temperatuurverschillen. Als een kernreactor onverwachts stopgezet moet worden ontstaat er plots een extreem groot verschil in temperatuur en zou het zomaar kunnen gebeuren dat de scheurtjes groter worden en uiteindelijk de barrière van het reactorvat doorbreken. Een scenario, dat Fukushima-achtige taferelen teweeg zou kunnen brengen.

Daarnaast hebben diverse materiaaldeskundigen onderzoek gedaan naar het fenomeen waterstofvlokken in deze specifieke reactorvaten. In de loop der jaren kunnen zich in deze haarscheurtjes steeds meer waterstofatomen ophopen, wat uiteindelijk waterstofgas kan worden. De druk die dan ontstaat, kan ook leiden tot groei van de scheurtjes. Als de scheuren elkaar raken en samen groter worden, kan het vat barsten. Ondanks het feit dat dit theoretische gevaar is bevestigd door professor Digby Macdonald, ooit genomineerd voor de Nobelprijs voor de scheikunde, weigert de Belgische nucleaire waakhond dit risico mee te nemen in hun oordeel.

Nucleaire experts uit de hele wereld hebben de afgelopen jaren hun zorgen geuit over het besluit om deze kernreactoren weer in gebruik te nemen. Gregory Jaczko, voormalig hoofd van de Amerikaanse nucleaire waakhond, de Nuclear Regulatory Commission, stelt dat bij dergelijke onzekerheden een kernreactor in de Verenigde Staten nooit heropgestart had mogen worden. De Belgische autoriteiten hebben echter toch toestemming gegeven. Onbegrijpelijk in een drukbevolkt land als België en met reactoren die in het geval van Doel 4 kilometer en in het geval van Tihange 40 kilometer van de Nederlandse grens staan. De Belgische autoriteiten spelen hierdoor niet alleen met de veiligheid van de Belgen maar ook met die van Nederlanders, Duitsers en Luxemburgers.

Geen wonder dat zoveel bezorgde burgers in deze landen zich samen inzetten om deze scheurtjesreactoren gesloten te krijgen. 50.000 mensen stonden vorig jaar in een mensenketting tussen Tihange en Aken. Steeds meer gemeenteraden en organisaties spreken zich uit voor de sluiting. Aken, Maastricht en nog enkele andere gemeentes zijn zelfs een rechtszaak gestart tegen de Belgische Staat om Tihange2 en Doel3 gesloten te krijgen.

Je veilig kunnen voelen is een groot goed. Dat Engie-Electrabel en de Belgische overheid het belang van een groot bedrijf belangrijker vinden dan de veiligheid van haar burgers en die van haar buurlanden is een grof schandaal. Nu gaat Tihange 2 twee en een halve maand in revisie. Niet om de scheurtjes te repareren, dat is onmogelijk, maar om andere ouderdomsproblemen op te lossen. Ironisch genoeg is de heropstart gepland op 31 oktober, Halloween. Nu maar hopen dat dit geen echte spooknacht wordt.

Faciliteren en activeren

De campaigner is nauw betrokken bij lokale groepen. Eén van de plekken waar deze groepen, uit met name de Euregio, samenkomen is het zogenaamde trinationaal overleg. Hier worden de inspanningen tegen de scheurtjesreactoren met elkaar besproken en aangescherpt. Ook heeft de campaigner veel vergaderingen bijgewoond van lokale groepen. Zo kon de campaigner hen adviseren en op de hoogte blijven van wat er lokaal speelt. De campaigner heeft daarnaast contact met lokale bestuurders die zich willen inzetten voor de veiligheid van hun burgers.

Trinationaal overleg

Een van de drijvende krachten achter de succesvolle mensenkettinactie in 2017 was het zogenaamde trinationaal overleg. Tijdens dit overleg komen de lokale groepen uit Duitsland, België en Nederland samen. Het elkaar op de hoogte houden van lokale activiteiten en plannen die in de maak zijn, om elkaar optimaal te kunnen versterken is een belangrijk onderdeel. De campaigner heeft tijdens dit overleg een keer de voorzittersrol aangenomen en meerdere malen genotuleerd.

Uit deze vergadering is een positief samenwerkingsverband ontstaan tussen WISE en Greenpeace België. Samen zullen we in 2019 activiteiten ontplooien die de doelstelling om de scheurtjesreactoren vóór 2020 gesloten te krijgen dichterbij te krijgen. Hierover leest u meer op pagina 9.

Contact onderhouden met lokale groepen

Om de beweging stop Doel3 en Tihange2 zo goed mogelijk te ondersteunen is het onderhouden van contact, strategisch advies geven, informeren over activiteiten een belangrijk onderdeel van de taken van de campaigner. Om dit zo goed mogelijk vorm te geven poogt de campaigner vaak aanwezig te zijn bij de vergaderingen van de lokale groepen. De campaigner zorgt ervoor dat de groepen op de hoogte blijven wat er elders gaande is. Ook geeft de campaigner hier strategisch advies om samenwerkingen met diverse partijen te verstevigen.

Soms wordt de campaigner ook gevraagd om de groepen te ondersteunen bij een activiteit. Een voorbeeld hiervan was een middag met de Vlaamse politieke partij SP.A. Leden van deze partij, geïnteresseerd in de beweging Stop Tihange en Doel, kwamen naar Maastricht om de Vereniging Stop Tihange Nederland te bezoeken en van hen te leren. De campaigner werd hierbij uitgenodigd om een presentatie te geven en de middag mede te faciliteren. Het was een succesvolle samenwerking en succesvolle middag.

Samenwerkingsplatform veiligheid en energietransitie

Aan het begin van de zomer nam fractievoorzitter Evert Weys van de grootste politieke partij van Bergen op Zoom contact op. Zorgen om de oude kernreactor in Doel, op 30 kilometer afstand, en de vele problemen die zich er voordeden waren de aanleiding. Samen besproken we wat Nederlandse (lokale) bestuurders eigenlijk kunnen betekenen in de strijd tegen Doel3 en Tihange2. Hieruit volgde het plan om een samenwerkingsplatform op te zetten, waarin lokale bestuurders kunnen plaatsnemen. Dit platform heeft twee doelen. Allereerst zal het platform gezamenlijk lobbyen voor de veiligheid van hun burgers en dus de sluiting van de scheurtjesreactoren. Tevens zullen de lokale politici elkaar op de hoogte houden van de ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie in hun gemeente. Zowel Nederlandse als Belgische gemeentes zullen de komende jaren een grote slag moeten slaan op dit gebied en inspiratie op dit vlak is meer dan welkom.

Begin juli organiseerde de campaigner samen met de Gemeente Bergen op Zoom een eerste informatieavond voor lokale politici. Professor Walter Bogaerts gaf een inhoudelijke presentatie over de huidige stand van zaken met de scheurtjes in de reactorvaten. Daarnaast sprak wethouder Gullikers uit Limburg het publiek toe met een uitleg over de activiteiten die lokale politici in Zuid Limburg hadden ontplooid in hun strijd tegen de scheurtjesreactoren. Ook werd een uiteenzetting gegeven over het legale aspect en de rechtszaken die tegen de scheurtjesreactoren zijn aangespannen.

Momenteel wordt gekeken hoe het samenwerkingsplatform verder vorm kan krijgen en haar ledenaantal kan uitbreiden. De campaigner ondersteunt de gemeente Bergen op Zoom hierbij.

Aanwezigheid en ondersteuning bij activiteiten

Handtekeningenactie

Deze zomer werden meer dan 500.000 handtekeningen aangeboden aan de nucleaire waakhond in België, het FANC. Naast het meedoen aan het mobiliseren van ondertekenaars, was de campaigner hier aanwezig om met de andere bezorgde actievoerders in gesprek te gaan. Ook speelde zij een rol in de voorbereiding van de persconferentie, waar de directeur van WISE sprak. Ook bij de vervolgcourrespondentie van deze actie was de campaigner nauw betrokken.

Bootactie

In september werd een actie georganiseerd rondom de lokale verkiezingen in België. Hierbij ging een groep mensen langs de kerncentrale van Tihange varen en werd een manifestatie gehouden tegenover de centrale. Bij deze manifestatie waren niet enkel bezorgde burgers aanwezig, maar ook kandidaten voor de lokale verkiezingen. De campaigner ondersteunde de lokale groepen uit België en Nederland bij de organisatie van de actie.

ABP en Engie

Vorig jaar organiseerde de Vereniging Stop Tihange Nederland samen met diverse politieke partijen een actie om het ABP over te halen om niet meer in ENGIE te investeren. Engie is het moederbedrijf van Electrabel, de uitbater van de kerncentrales Doel3 en Tihange2. De campaigner is betrokken bij gesprekken met leden van het verantwoordingsorgaan van het ABP om ook intern de druk hoog te houden. Daarnaast ondersteund zij WISE bij het organiseren van een volgende demonstratie in december.

Het werk achter de schermen

Naast het lobbywerk bij ABP en de vele individuele gesprekken die de campaigner heeft gevoerd met mensen uit de beweging Stop Tihange en Doel, heeft zij ook hard gewerkt om haar netwerk uit te breiden. Politieke contacten leggen, samenwerkingsverbanden en onderling contact onderhouden met Belgische milieuorganisaties en op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen is een belangrijk, maar minder zichtbaar onderdeel van de werkzaamheden.

Lobbygesprekken

De campaigner heeft in het afgelopen half jaar meerdere lobbygesprekken gevoerd met politieke partijen in België. De campaigner heeft ook online en telefonisch contact met de politieke figuren die relevant zijn binnen het kernenergiedebat in België. Zo pogen we de zorgen om de scheurtjesreactoren hoog op de agenda van de partijen in België te houden.

Contact met NLse politieke partijen

Voor de Algemene Overleggen Nucleaire Veiligheid heeft de campaigner overleg gevoerd met politieke partijen in de Tweede Kamer en schriftelijk vragen ingebracht. De kennis die de campaigner op heeft gedaan en het bijhouden van de actualiteit met betrekking tot de scheurtjesreactoren is tot nu toe van onschatbare waarde gebleken bij dit contact.

Contact met PJOs

Om de doelstelling om meer jongeren te betrekken bij de campagne te behalen heeft de campaigner contact gezocht met politieke jongeren organisaties in zowel België als Nederland. Ze heeft een overzicht gemaakt van de verschillende standpunten en het enthousiasme van de verschillende organisaties om te werken met de scheurtjesreactoren. Plannen voor een bijeenkomst tussen de Vlaamse, Waalse en Nederlandse jongeren zijn in de maak.

Strategie en planning

De campaigner blijft continu scherp om te zien of de strategie die gekozen is om de scheurtjesreactoren voor 2020 te laten sluiten de juiste is. Veranderingen in het veld en de politieke situatie worden continu meegenomen. Ook voert de campaigner strategische overleggen met andere NGOs en stakeholders om de strategie te optimaliseren. Hier komen ook plannen uit voort, waarvan het campagneplan er één van was dat u gezien heeft. Ook is er gewerkt aan een plan voor het voorjaar van 2019.

Het plan voor 2019:

WISE zal zich op de federale (nationale Belgische) verkiezingen storten om de scheurtjesreactoren hoog op de agenda te krijgen. Deze verkiezingen gaan bepalen of en met name wanneer de scheurtjesreactoren gesloten worden. We gaan hiervoor een samenwerking aan met Greenpeace België, gestoeld op drie principes: informeren, mobiliseren en beïnvloeden.

Informeren

Begin 2018 werd in Aken een expertconferentie georganiseerd met wetenschappers van over de hele wereld om de scheurtjesreactoren te bespreken. Hier werd duidelijk gemaakt dat onder experts grote twijfels bestaan over de veiligheid van de scheurtjesreactoren en de beslissing van Belgische regering om deze weer te laten draaien. Dit heeft een interessante weerslag gehad op de berichtgeving rondom de scheurtjesreactoren in Duitsland. Daarom is besloten dat een dergelijke expertconferentie veel meerwaarde kan geven in de campagne richting de Belgische federale verkiezingen. Zo kunnen de scheurtjesreactoren weer in het nieuws komen in België en blazen we de discussie een aantal maanden voor de verkiezingen nieuw leven in.

Mobiliseren

Binnen België is weinig infrastructuur met organisaties die mensen kunnen mobiliseren om tegen de kernreactoren in actie te komen. Desondanks is er veel interesse van individuen in de maatschappij. Daarom zullen we samen met Greenpeace een informatie- en trainingsdag organiseren voor deze geïnteresseerden. Hier kunnen zij alles te weten komen over de scheurtjesreactoren, de kernuitstap en de energieinfrastructuur in België. Ook zullen we hier mensen enthousiasmeren om mee te doen met de publiekscampagne naar de verkiezingen.

Beïnvloeden

Om ervoor te zorgen dat de sluiting van de scheurtjesreactoren op de politieke agenda komen, zullen we zoveel mogelijk mensen mobiliseren om rond de partijcongressen van de belangrijkste Belgische politieke partijen campagne te voeren. Samen met de Belgische, Nederlandse en Duitse bevolking zullen we de druk op de politieke partijen opvoeren en ervoor zorgen dat zij de scheurtjesreactoren opnemen in hun partijprogramma voor de federale verkiezingen.

Bijlage: Financieel overzicht 2018 (tot 1 november)

Omschrijving	ontvangen
Bijdrage Gemeente Meerssen	€ 2.500,00
Bijdrage Gemeente Valkenburg	€ 2.500,00
Bijdrage Weerbaarheid&Solidariteit	€ 3.750,00
Bijdrage Gemeente Onderbanken	€ 500,00
Bijdrage Gemeente Maastricht	€ 2.400,00
Bijdrage Gemeente Sittard-Geleen	€ 2.500,00
Bijdrage Gemeente Bergen op Zoom	€ 2.500,00
Bijdrage Gemeente Steenbergen	€ 1.250,00
NMF Limburg	€ 2.500,00
Bijdrage individuele donateurs	€ 14.800,00
Bijdrage individuele donateurs	€ 3.560,00
extra 1-malige gift	€ 500,00
Bijdrage indiv. donateurs	
Totaal	€ 39.260,00

Kosten gemaakt tussen Jan & Nov 2018	uitgaven
personeelswerving	€ 610,00
website ontwerp structuur + aanpassingen	€ 740,00
carnavalsactie	€ 682,85
3 x Den Haag overleg met fracties	€ 87,00
salaris 0.4 fte in de periode voor aanstelling campaigner	€ 4.500,00
salaris campaigner vanaf april	€ 21.000,00
reis- en verblijfkosten campaigner, (lobby)gesprekken in Den Haag, Brussel, Maastricht etc	€ 954,34
drukwerk	€ 164,34
social media	€ 656,17
bijdrage aan Boot-actie Tihange	€ 500,00
Totaal	€ 29.894,70
Budget voor grote campagne 2019	€ 9.365,30

* Bij de bijdragen van gemeentes die één bedrag voor twee jaar hebben gegeven zijn de bedragen gehalveerd.

Nota Bene:

We zijn momenteel alle gemeenten die nog niet voor twee jaar hadden toegezegd aan het benaderen met de vraag of ze dat weer willen doen. Alleen als dat lukt EN we alle individuen die maandelijks bijdragen aan boord kunnen houden lukt het om een volwaardige campagne te kunnen optuigen voor 2019. Helaas zijn er al wel een paar individuele donateurs afgehaakt (mn. toen België aankondigde de scheurtjesreactoren uiterlijk in 2025 te zullen sluiten.) Dat is jammer want ons doel is om de scheurtjesreactoren veel eerder te doen sluiten. We willen voorkomen dat onze campaigner minder kan doen en we roepen dus ook de bestaande donateurs op ook nieuwe donateurs te werven.